

การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมที่ดิน
Principles of Good Governance implemented by
the Department of Lands Personnel

อังสมารัสมิ์ อิมเพ็ง*

Augsumarasm Impeng

Angsu-rulink@hotmail.com

Received: 01/10/62 Revised: 22/10/62 Accepted: 24/10/62

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรกรมที่ดินต่อวิธีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมที่ดิน ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลบุคลากรกรมที่ดิน และแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมที่ดิน โดยใช้วิธีวิจัยเอกสารและวิจัยสนาม ในส่วนของการวิจัยสนาม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า วิธีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติงานของบุคลากรกรมที่ดิน ทำให้บุคลากรมีความสุข มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ มีความน่าเชื่อถือ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ สุจริต ปัญหาอุปสรรค คือบุคลากรมีทัศนคติแบบดั้งเดิม ไม่ปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลง ส่วนแนวทางแก้ไขควรเริ่มจากผู้บริหารที่ต้องให้ความสำคัญต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ ควรมีการอบรมให้ความรู้ เริ่มจากการพัฒนาด้านจิตใจของบุคลากร

คำสำคัญ : หลักธรรมาภิบาล การปฏิบัติงาน บุคลากรกรมที่ดิน

*สำนักงานกรมที่ดิน

Abstract

The purpose of this research was to study the opinions of the Department of Lands personnel towards the implementation of good governance practices, problems and obstacles in the implementation of the principles of good governance and guidelines for solving problems and obstacles. It designed to study by means of document research and field research. In the field research, field data were collected through structured interviews of 10 key informants. The research found that methods of working according to the good governance principles of the personnel of the Department of Lands make personnel happy, moral, respectable, responsible and honest in the performance of duties. The problem is that personnel have a traditional attitude which don't adapt to changes. As for the solution, it should initiate from the executives who must give importance to the implementation of the principles Good governance. Training for knowledge with the mental development of personnel should be done.

Keywords: principles of good governance, work operation, Department of Lands personnel

บทนำ

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤติในหลายด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดคุณธรรม และจริยธรรมของบุคคลในสังคม ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2549 เห็นชอบในหลักการข้อเสนอแนะ (ระยะแรก) เกี่ยวกับนโยบายด้านจริยธรรม ธรรมาภิบาล และการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ และต่อมาได้มีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2549 เห็นชอบตามข้อเสนอในการผลักดันวาระแห่งชาติด้านจริยธรรม ธรรมาภิบาล และการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อสร้างระบบบริหารราชการแผ่นดินที่สุจริต เป็นธรรม เป็นที่เชื่อมั่นศรัทธาของประชาชน โดยให้หน่วยงานภาครัฐดำเนินการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติดังกล่าวสู่การปฏิบัติให้เป็นผลเป็นรูปธรรม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการให้บริการของภาครัฐ การสร้างความเข้มแข็งแก่ภาคประชาชน เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ได้อย่างเต็มศักยภาพ ตลอดจนการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างภาครัฐกับประชาชน เพื่อให้เกิดการประสานร่วมมือกันในการพัฒนาประเทศ ต่อมาได้ขยายกรอบการดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคม ได้แก่ การสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีในภาคธุรกิจเอกชน การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน

ของกลไกตรวจสอบทั้งที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และกลไกตรวจสอบสาธารณะในภาคประชาชน รวมทั้งการปลูกจิตสำนึกของประชาชนในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ความพอตี เพื่อเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีในสังคมไทย

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี (2542) ให้ความหมาย “ธรรมาภิบาล” ไว้ว่า หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมรัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึง ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลัง ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติ ภัยอันตราย ที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความร่วมมือร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน

การส่งเสริมให้เกิดการสร้างธรรมาภิบาลนั้น มาจากความร่วมมือของทั้งสถาบันทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม บทบาทของรัฐที่สำคัญนั้น คือ รัฐเป็นผู้มีบทบาทในการวางรากฐาน และรักษากฎระเบียบต่างๆ การสร้างธรรมาภิบาลของรัฐนั้น จำเป็นต้องอาศัยระบบการจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ มีภาระรับผิดชอบภายใต้กฎหมายและนโยบายที่โปร่งใสตรวจสอบได้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องมี

การปฏิรูประบบราชการ เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบภายใต้กรอบของกฎหมาย ซึ่งจุดมุ่งหมายในการสร้างธรรมาภิบาลของภาครัฐนั้น จะต้องพยายามปฏิรูปการบริหารจัดการให้ถูกต้องตามหลักเหตุผล และหน้าที่ มีระบบความรับผิดชอบต่อการเงินที่มีประสิทธิภาพมาใช้ และให้มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ยกกระดับความชำนาญของภาครัฐให้มีความทันสมัย เป็นต้น โดยกระทรวงมหาดไทย ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2557 - 2561 (ฉบับปรับปรุง) เพื่อให้กระทรวงมหาดไทยมีทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน สอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) นโยบายรัฐบาล และบริบทที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานและการติดตามประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสัมฤทธิ์ เสริมสร้างขีดสมรรถนะในการปฏิบัติงานขององค์กรในทุกระดับ รวมทั้งตอบสนองต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ โดยยึดประโยชน์สุขของประชาชนเป็นที่ตั้งโดยกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

กรมที่ดิน หน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดนโยบายกรมที่ดิน 4.0 เพื่อสนองตอบนโยบายรัฐบาลและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) โดยเตรียมบุคลากรกรมที่ดินเพื่อก้าวสู่กรมที่ดินยุคใหม่ ให้บุคลากรกรมที่ดินมีคุณสมบัติยึดหลักธรรมาภิบาล ทำงานอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ สำนักงานจัดการที่ดินของรัฐ หน่วยงานภายใต้กรมที่ดิน จึงต้องสนองตอบนโยบายดังกล่าว โดยให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลที่สามารถแสดงให้เห็นเป็นรูปธรรม ซึ่งการขับเคลื่อนดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือ

ของสำนัก กอง สำนักงานที่ดิน รวมทั้งบุคลากรของกรมที่ดินทุกคนร่วมมือกันผลักดัน เพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ผู้วิจัยรับราชการในตำแหน่งนักวิชาการที่ดิน จึงมีความสนใจที่จะวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมที่ดิน ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมที่ดิน ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญห และอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมที่ดิน เนื่องจาก ลักษณะงานหลักของกรมที่ดินมีลักษณะเป็นงานบริการ หลักธรรมาภิบาลจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง และเพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มี คุณภาพ เพื่อทำให้กรมที่ดินมีบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการในการวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการวิจัยดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary research) เป็นการรวบรวมข้อมูลจาก เอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ คุชชีนิพนธ์ รายงานการประชุม คู่มือการปฏิบัติงาน ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง เอกสารทาง วิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมที่ดิน

2.การวิจัยสนาม (Field research) โดยผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์กลุ่ม ตัวอย่างด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or Formal interview)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ มีประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ประชากร (Population) ได้แก่ บุคลากรกรมที่ดิน ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล
2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดคุณลักษณะของประชากรที่ต้องการศึกษา จึงใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จำนวน 10 คน โดยพิจารณาจากคุณสมบัติ ดังนี้
 1. ข้าราชการระดับปฏิบัติการ กรมที่ดิน จำนวน 5 คน
 2. ข้าราชการระดับชำนาญงาน กรมที่ดิน จำนวน 2 คน
 3. ข้าราชการระดับชำนาญการ กรมที่ดิน จำนวน 2 คน
 4. ข้าราชการระดับชำนาญการพิเศษ กรมที่ดิน จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยกรณีศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or Formal interview) ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัว จะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามเดียวกัน

(สุภางค์ จันทวานิช, 2561, หน้า 75) และการสัมภาษณ์จะทำการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดวันนัดหมายวันสัมภาษณ์ โดยได้แจ้งให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทราบก่อนล่วงหน้า ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะใช้การจดบันทึกและบันทึกเสียง โดยก่อนสัมภาษณ์จะขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการจดบันทึกการสนทนาก่อนทุกครั้ง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป โดยการรวบรวมเอกสารซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่น ได้แก่

1.1 หนังสือทั่วไป ได้แก่ ตำรา คู่มือ เอกสารประกอบการบรรยาย รวมถึงเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ เป็นต้น

1.2 หนังสืออ้างอิง ได้แก่ สารานุกรม พจนานุกรม เป็นต้น

1.3 งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เป็นงานที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนั้นๆ อย่างละเอียด

1.4 เอกสารของทางราชการ เป็นเอกสารที่ส่วนราชการจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติ เช่น นโยบาย กฎ ระเบียบ พระราชบัญญัติ คู่มือปฏิบัติงาน ประกาศ คำสั่ง เป็นต้น

2. วิธีการรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ โดยที่ผู้วิจัยเลือกวิธีการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยที่ผู้วิจัยต้องทำการ

สัมภาษณ์ไปตามคำถามที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ตามข้อที่กำหนดไว้เท่านั้น และผู้วิจัยจะใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นคำถามในการสัมภาษณ์แบบจดบันทึกข้อมูลและบันทึกเสียงตามคำบอกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นตามแต่ละประเด็น
2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละคน ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์
3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะที่มีความคล้ายคลึงและแตกต่างกันของข้อมูล ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์
4. นำข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน เพื่อสรุปผลการวิจัย ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมที่ดิน ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล และแนวทางการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษา บุคลากรกรมที่ดิน โดยใช้การนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนา

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

World Bank (อ้างถึงใน สุพิน เกษาคุปต์, 2560, หน้า 75) อธิบายว่า ธรรมนูญฉบับนี้ หมายถึง การดำเนินกระบวนการนโยบายสาธารณะอย่างเปิดเผย คาดเคาได้ และเห็นแจ้ง (ซึ่งคือความโปร่งใส) การมีระบบราชการที่สำนึกในจิตวิญญาณแห่งอาชีพ การมีรัฐบาลที่เป็นฝ่ายบริหารที่มีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการกระทำของตนเอง และมีประชาสังคมที่เข้มแข็งและมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ และทั้งหมดนี้เฝ้าระวังต่อการปกครองโดยหลักนิติธรรม

UNDP (อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล, 2561, หน้า 101) ได้สรุปว่า ธรรมนูญ คือ การใช้อำนาจทางเศรษฐกิจ การเมือง และการบริหาร ในการดำเนินการของประเทศ ในทุกระดับ โดยมีกลไก กระบวนการ และสถาบันซึ่งประชาชนและกลุ่มต่างๆ สามารถ แสดงความต้องการ โดยใช้สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย เพื่อให้บรรลุตามหน้าที่และ ประสานความแตกต่าง โดยผ่านกลไกกระบวนการและสถาบันเหล่านั้น

IMF (อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล, 2561, หน้า 101 - 102) ได้สรุปว่า ธรรมนูญ ิบัล คือ แนวทางที่เน้นสิ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการดูแลนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ได้แก่ ความโปร่งใสของบัญชีการใช้จ่ายของรัฐบาล ประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากร สาธารณะ ตลอดจนเสถียรภาพและความโปร่งใสของสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจและ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของภาคเอกชน

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (2542) มีว่าในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ ดังนี้

(1) หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของบุคคล

(2) หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่รัฐ ยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยันอดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

(3) หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

(5) หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ ตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ไข

ปัญหา ตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

(6) หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ปธาน สุวรรณมงคล (2558, หน้า 55 – 56) ได้อธิบายว่า ระบบบริหารภาครัฐไทยหรือระบบราชการไทยเป็นระบบที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาช้านานตั้งแต่ก่อตั้งอาณาจักรย้อนไปถึงสมัยสุโขทัยเรื่อยมาถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์และปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่า ระบบบริหารภาครัฐไม่เคยล่มสลายในขณะที่มีการเปลี่ยนแปลงผู้ปกครองตลอดเวลา บางช่วงเวลา ระบบบริหารภาครัฐกลายเป็นอาณาจักรที่ซ้อนอาณาจักรหรือเป็นอำนาจรัฐที่ซ้อนอยู่ในรัฐเช่น บางช่วงเวลาที่ “อำมาตย์” หรือ “ข้าราชการ” มีอำนาจในการเมืองการบริหารโดยตรง เช่น ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี เป็นต้น ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ผู้ปกครองหรือกษัตริย์ทรงเป็นผู้ใช้อำนาจสูงสุดในการบริหารกิจการของบ้านเมือง โดยมีข้าราชการเป็นกลไกในการใช้อำนาจของพระมหากษัตริย์ ซึ่งหากจะกล่าวไปแล้ว หลักคิดในธรรมาภิบาล หรือ good governance ซึ่งมาจากต่างประเทศและเข้ามาสู่สังคมไทยในยุคสมัยระบอบประชาธิปไตยนั้น ในความเป็นจริงแล้วก็มีใช้เรื่องใหม่ทั้งหมดแต่ประการใดเลย เพราะผู้ปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มีหลักการสำคัญที่ยึดถือปฏิบัติมาช้านานได้แก่ “หลักทศพิธราชธรรม” นั่นเอง

กระทรวงมหาดไทย ได้แบ่งส่วนราชการกรมที่ดิน ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย (2557) ได้กำหนดภารกิจของกรมที่ดินไว้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ข้อ 2 ให้กรมที่ดิน มีภารกิจเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในที่ดินของบุคคลและจัดการที่ดินของรัฐ โดยการรังวัดแผนที่ การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน การให้บริการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ การส่งเสริมธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศที่ดิน เพื่อให้บุคคล มีความมั่นคงในการถือครองที่ดินและได้รับการที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการบริหารจัดการที่ดินของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดิน กฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน กฎหมายว่าด้วยอาคารชุด กฎหมายว่าด้วยช่างรังวัดเอกชน กฎหมายว่าด้วยการเช่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(2) ดำเนินการด้านกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดิน กฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน กฎหมายว่าด้วยอาคารชุด กฎหมายว่าด้วยช่างรังวัดเอกชน กฎหมายว่าด้วยการเช่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(3) จัดทำและประสานแผนงานของกรมให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงรวมทั้งกำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานของหน่วยงานในสังกัด ตลอดจนดำเนินการเกี่ยวกับงานสถิติ ประมวลผล และวิเคราะห์ประเมินสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกรม

(4) พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารงานที่ดินให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

(5) ดำเนินการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศที่ดิน

(6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมที่ดินนั้น กรมที่ดินได้เตรียมพร้อมบุคลากร เพื่อก้าวสู่กรมที่ดินยุคใหม่ ให้บุคลากรกรมที่ดินมีคุณสมบัติหลักธรรมาภิบาล ทำงานอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ เนื่องจากลักษณะงานของกรมที่ดิน มีลักษณะเป็นงานบริการประชาชน บุคลากรกรมที่ดินจึงต้องสนองตอบต่อนโยบายดังกล่าว โดยให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลที่สามารถแสดงให้เห็นเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยนำหลักธรรมาภิบาลที่สามารถนำมาใช้ได้กับการทำงานตามตำแหน่งหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนที่มาใช้บริการ ภายใต้อกรอบระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง สามารถนำมาวิเคราะห์แยกเป็นประเด็นต่างๆ เรียงลำดับตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้สามประเด็น ดังนี้

1. ความเห็นต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติงานของบุคลากรกรมที่ดิน มีดังนี้

1.1 การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติงานทำให้บุคลากรมีความสุข มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

1.2 การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติงานทำให้บุคลากรมีความ
น่าเชื่อถือ ลดความรุนแรงของปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กร ทำให้บุคลากรมีระเบียบวินัย ระวัง
ในหน้าที่ของตนเอง

1.3 การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติงานทำให้บุคลากรนอกจากเป็น
ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานแล้ว ยังส่งผลดีต่อการดำรงชีวิตประจำวันด้วย

1.4 การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติงานทำให้บุคลากรปฏิบัติงาน
ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน รวมทั้ง
สามารถให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐได้

1.5 การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติงานทำให้บุคลากรมีความ
รับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ของตนเอง อันจะส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าใน
อนาคตของกรมที่ดิน

2. ปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของบุคลากรกรม
ที่ดิน มีดังนี้

2.1 ปัญหาจากบุคลากรบางส่วนมีทัศนคติและค่านิยมแบบเดิม ไม่
ปรับตัวรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โครงสร้างอัตรากำลังไม่เหมาะสม รวมทั้งมีการ
โยกย้ายบ่อยเกินไป

2.2 ปัญหาอันเกิดจากบุคลากรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ
เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

2.3 ปัญหาเกิดจากบุคลากรยังไม่รู้ว่าหน้าที่ปฏิบัติงานของตนเองมีอะไรบ้าง ไม่เข้าใจหน้าที่งานของตนเอง

2.4 หลักธรรมาภิบาลมีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งโดยหลักธรรมชาติของมนุษย์มักทำความเข้าใจได้ยากกับเรื่องเหล่านี้ อีกทั้งทั้งโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์ยังมีความเห็นแก่ตัว

2.5 ลักษณะงานหลักของกรมที่ดินเป็นงานบริการ ยากที่จะนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ร่วมกับการปฏิบัติงาน เนื่องจากปริมาณงานที่มีจำนวนมาก รวมทั้งปัญหาด้านกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องที่มีมากซึ่งยากต่อการปฏิบัติงานอยู่แล้ว

3. แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของบุคลากรกรมที่ดิน มีดังนี้

3.1 แนวทางในการแก้ไขปัญหาควรเริ่มจากผู้บริหารที่จะต้องให้ความสำคัญต่อมานำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการทำงานให้เกิดประโยชน์ กระตุ้นให้มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน

3.2 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องหลักธรรมาภิบาลให้แก่บุคลากร ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลมากขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้

3.3 จัดสรรทรัพยากรบุคคลให้เหมาะสมกับปริมาณงาน ถือเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาข้อหนึ่ง รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรบุคคลนั้นถูกต้องตรงตาม

ความรู้ความสามารถที่มี เมื่อทรัพยากรบุคคลเพียงพอและมีความรู้ความสามารถแล้ว ก็จะทำให้สามารถนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานได้

3.4 แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคควรเริ่มจากการพัฒนาด้านจิตใจของบุคลากรก่อนเป็นอันดับแรก เพราะสภาพทางด้านจิตใจโดยธรรมชาติของมนุษย์เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ

3.5 นำนวัตกรรมใหม่ๆ เป็นอีกแนวทางที่จะมาช่วยเสริมการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล เช่น ลดการใช้ทรัพยากร เป็นต้น

3.6 แนวทางแก้ไขปัญหาคควรมีการปรับปรุง แก้ไข กฎ ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานได้ง่ายขึ้น และสามารถนำมาปรับใช้กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานได้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ค้นพบดังกล่าวข้างต้น มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมที่ดิน มีหลากหลายความคิดเห็น ส่วนหนึ่งเห็นว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ทำให้บุคลากรตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ของ วิโรจน์ ก่อสกุล (2561) ได้กล่าวสรุปว่าการจัดการภาครัฐแนวใหม่ มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างหลากหลาย เช่น การทำงานเชิงรุก การทำงานอย่างมีการเตรียมการที่ดี เพื่อรองรับเหตุการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต หรือป้องกันปัญหาที่เคยเกิดขึ้นในอดีตเพื่อหวังผลความเป็นเลิศในงานของตนเอง โดยที่ไม่

จำเป็นต้องขอให้ผู้อื่นมาบอกในสิ่งที่เราควรทำ หรือไม่ต้องรอจนกระทั่งเกิดความเสียหายขึ้นก่อน วิธีการทำงานแบบเชิงรุกนั้น มีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ ในชีวิตการทำงานในปัจจุบัน สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ (2561) ได้กล่าวสรุปว่า การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) เป็นแนวคิดพื้นฐานของการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบต่างๆ ของภาครัฐและยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ ที่เป็นรูปธรรม มีแนวทางในการบริหารจัดการ เช่น การสร้างระบบสนับสนุนทั้งในด้านบุคลากร (เช่น การฝึกอบรม ระบบค่าตอบแทนและระบบคุณธรรม) เทคโนโลยี เพื่อช่วยให้หน่วยงานสามารถทำได้อย่างบรรลุวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับแนวคิดของ เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ (2556) ได้สรุปการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ว่ามุ่งปฏิรูปการจัดการภาครัฐเพื่อให้เกิดการแข่งขัน ประหยัด มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและพร้อมรับผิดชอบ

โดยการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานนั้น บุคลากรต้องตระหนักรู้ถึงหน้าที่หลักของตนเอง ซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน รวมทั้งสามารถให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐได้ สอดคล้องกับหลักสำคัญหลักหนึ่งของหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่รัฐ ยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยันอดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ ทำให้บุคลากร มีความรับผิดชอบอันจะส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าในอนาคตของกรมที่ดิน เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น ลดความรุนแรงของปัญหาที่จะเกิดขึ้นในองค์กร สอดคล้องกับหลัก

ธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ คือ ตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง โดยการปฏิบัติงานต้องเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายสามารถให้ประชาชนตรวจสอบการทำงานได้ สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส คือ มีการปรับปรุงกลไกการทำงานให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพรรณ รักดี อุรธณ์ (2556) ได้วิจัยเรื่อง *ธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจนครบาลคันนายาว* ผลการวิจัยสรุปว่า หลักธรรมาภิบาลมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาชินวัฒน์ ธมฺมเสฏฺฐโฐ (หาญกุล) (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราวน อำเภอสามพราวน จังหวัดนครปฐม* ผลการวิจัยสรุปว่า หลักธรรมาภิบาลมีผลต่อการบริหารงานขององค์กรในระดับมากในทุกด้าน

ปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของบุคลากรกรมที่ดิน มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1) ปัญหาจากบุคลากรบางส่วนมีทัศนคติและค่านิยมแบบเดิม เห็นประโยชน์ส่วนตัวเป็นเรื่องสำคัญ ไม่ปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โครงสร้างอัตรากำลังไม่เหมาะสม รวมทั้งมีภารกิจย้ายบ่อยเกินไป ทำให้ไม่เกิดการต่อเนื่องในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล บุคลากรต้องมีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเกียรติ การะเวกพันธ์ (2561) เหตุผลที่ต้องนำแนวคิดการบริหารงาน

ภาครัฐแนวใหม่มาใช้ เนื่องจากระบบราชการไทยมีปัญหาที่สำคัญ คือ ภาครัฐไม่ปรับเปลี่ยนและพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐเพื่อไปสู่องค์กรสมัยใหม่ สอดคล้องกับ ค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ สำนักส่งเสริมมาตรฐานจริยธรรม สำนักงานตรวจการแผ่นดิน (ม.ป.ป.) ข้อ 5 ข้าราชการต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเหนือประโยชน์ส่วนตน ต้องยึดหลักถือประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ แนวคิดงานวิจัยของ พระมหาชินวัฒน์ ธมฺมเสฏฺฐ (หาญกุล) (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม* ผลการวิจัยสรุปว่า ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล พบว่าปัญหา อุปสรรค คือ บุคลากรบางส่วนยังไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบัญญัติต่างๆ ได้อย่างเคร่งครัด บุคลากรบางส่วนยังขาดเรื่องระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน เห็นประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม

2) ปัญหาอันเกิดจากบุคลากรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล จึงไม่สามารถนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์ได้ เนื่องจากความรู้ ความสามารถของบุคลากรเป็นเรื่องสำคัญในการขับเคลื่อนการทำงาน ขององค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑิรา มีรส (2558) ได้วิจัยเรื่อง *รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดปราจีนบุรี* ผลการวิจัยสรุปว่า ความสามารถของบุคลากรเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนให้องค์กรปฏิบัติงานด้วยความถูกต้อง ชัดเจน ในการประยุกต์ใช้แนวคิดธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน

3) ปัญหาเกิดจากบุคลากรยังไม่รู้ว่าหน้าที่ปฏิบัติงานของตนเองมีอะไรบ้าง ไม่ตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบตามตำแหน่งหน้าที่ ไม่เข้าใจหน้าที่งานที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนเอง จึงไม่สามารถนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ร่วมในการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนราชการได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาพรณ ผิวอ่อน (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยสรุปว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบ ผลการศึกษาพบว่าความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองมีความสำคัญต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมาก

4) หลักธรรมาภิบาลมีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งโดยหลักธรรมชาติของมนุษย์มักทำความเข้าใจได้ยากกับเรื่องเหล่านี้ อีกทั้งโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์ยังมีความเห็นแก่ตัวเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม จึงไม่ให้ความสำคัญต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ร่วมในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ สำนักส่งเสริมมาตรฐานจริยธรรม, สำนักงานตรวจการแผ่นดิน (ม.ป.ป.) ข้อ 4 ข้าราชการต้องมีจิตสำนึก ที่ดีและรับผิดชอบต่อหน้าที่ เสียสละ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

5) ลักษณะงานหลักของกรมที่ดินเป็นงานบริการ ยากที่จะนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ร่วมกับการปฏิบัติงาน เนื่องจากปริมาณงานที่มีจำนวนมาก รวมทั้งปัญหาด้านกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องที่มากมาย ซึ่งยากต่อการปฏิบัติงานอยู่แล้ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาพรณ ผิวอ่อน (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ

องค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยสรุปว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรม ควรมีการปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อบังคับ ให้เหมาะสมถูกต้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของบุคลากรกรมที่ดิน มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1) แนวทางในการแก้ไขปัญหาควรเริ่มจากผู้บริหารที่จะต้องให้ความสำคัญต่อมานำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการทำงานให้เกิดประโยชน์ กระตุ้นให้มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิต บุญสนอง (2554) ได้วิจัยเรื่อง *แนวทางการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในเขตอำเภอบางกรวยจังหวัดนนทบุรี* ผลการวิจัยสรุปว่า แนวทางการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์กรด้านหลักความคุ้มค่า ควรมีการเสริมสร้างให้หน่วยงานมีวิธีการและขั้นตอนในการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นระบบและเหมาะสมกับการดำเนินงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาชินวัฒน์ ธมมเสฏฐ์ (หาญกุล) (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม* ผลการวิจัยสรุปว่า ข้อเสนอแนะผู้บริหารต้องนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ ในการบริหารงาน เพื่อให้การบริหารงานขององค์กรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2) แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องหลักธรรมาภิบาลให้แก่บุคลากร ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลมากขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิต บุญสนอง (2554) ได้

วิจัยเรื่อง *แนวทางการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในเขตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี* ผลการวิจัยสรุปว่า แนวทางการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์กรด้านหลักการควบคุมคอร์รัปชัน ควรมีการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรมให้กับบุคลากร ในการตระหนักถึงภัยของการคอร์รัปชัน

3) จัดสรรทรัพยากรบุคคลให้เหมาะสมกับปริมาณงาน ถือเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาข้อหนึ่ง รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรบุคคลนั้นถูกต้องตรงตามความรู้ความสามารถที่มี เมื่อทรัพยากรบุคคลเพียงพอและมีความรู้ความสามารถแล้ว ก็จะทำให้สามารถนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑิรา มีรส (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง *รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด: กรณีศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี* ผลการวิจัยสรุปว่า ปัจจัยด้านบุคลากรขององค์กร ควรมีความเข้าใจในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน โดยบุคลากรควรปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ ความสามารถ และควรมีความรู้ความเข้าใจต่องานที่ปฏิบัติ

4) แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคควรเริ่มจากการพัฒนาด้านจิตใจของบุคลากรก่อนเป็นอันดับแรก เพราะสภาพทางด้านจิตใจโดยธรรมชาติของมนุษย์เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาชินวัฒน์ ธมฺมเสฏฺฐ (หาญกุล) (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม* ผลการวิจัยสรุปว่า ควรมีการสร้างทัศนคติทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้เกิดขึ้นแก่บุคลากร ส่งเสริม

ให้บุคลากรเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดภายในองค์กร

5) นำนวัตกรรมใหม่ๆ เป็นอีกแนวทางที่จะมาช่วยเสริมการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล เช่น ลดการใช้ทรัพยากร เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาพรรณ ผิวนอ่อน (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยสรุปว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในด้านความคุ้มค่า คือ งบประมาณที่นำมาใช้ต้องมีความคุ้มค่าต่อผลประโยชน์ที่ชุมชน/หมู่บ้านจะได้รับ

6) แนวทางแก้ไขปัญหาคควรมีการปรับปรุง แก้ไข กฎ ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานได้ง่ายขึ้น และสามารถนำมาปรับใช้กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาพรรณ ผิวนอ่อน (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ชื่อเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยสรุปว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลควรมีการปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ให้เหมาะสมถูกต้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรมีการกำหนดนโยบายร่วมกัน โดยให้ข้าราชการกรมที่ดินทุกระดับมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และสร้างความเข้าใจนโยบาย เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการ

น่านโยบายเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ รวมทั้งควรมีการปรับเปลี่ยนค่านิยมแบบเดิมๆ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน องค์กร และประเทศชาติ

2. ควรส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการฝึกอบรมทั้งจากหน่วยงานกรมที่ดินและหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้บุคลากร ได้มีองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน โดยในการฝึกอบรมแต่ละครั้งควรกำหนดหัวข้อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลมาบรรยายให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับรู้และนำไปปฏิบัติให้ถูกต้องด้วย โดยอาจสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งจัดให้มีกิจกรรมที่เป็นการปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรปฏิบัติตนตามหลักธรรมาภิบาล

3. ควรมีการนำเกณฑ์จากการนำหลักธรรมาภิบาลมาประกอบในการประเมินผลงานของบุคลากรด้วย เพื่อให้บุคลากรมีความตื่นตัวที่จะนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน และผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ความสนใจในการทำงาน ผู้บริหารควรประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี และปลูกฝังให้บุคลากรทุกคนปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงการเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม มีความซื่อสัตย์ตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง

4. ควรให้ความสำคัญต่อการปรับปรุง อุดมคติ จิตสำนึกของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ เพราะหลักธรรมาภิบาลควรจะเริ่มต้นจากภายในจิตใจของมนุษย์ก่อน ที่จะไปปรับปรุงทางด้านอื่นๆ และควรมีการจัดทำแนวทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม สามารถทำให้บุคลากรนำมาใช้ได้อย่างเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลจริงๆ

5. ควรมีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาให้ทันสมัยและเป็นธรรม ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน เพื่อให้บริการประชาชนได้อย่าง

รวดเร็ว ทำให้ประชาชนมีความประทับใจต่อการบริการของเจ้าหน้าที่ สามารถทำให้เจ้าหน้าที่ที่มีกำลังใจในการปฏิบัติงาน และนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนและประเทศชาติต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2557. (2558, มกราคม 9). *ราชกิจจานุเบกษา*, 132 (1ก), 1.

นิภาพรณ ผิวอ่อน. (2559). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. การศึกษาอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์โกสินทร์.*

บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์. (2561). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการบริหารนโยบายไปปฏิบัติและการประเมินผลนโยบาย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.*

ปธาน สุวรรณมงคล. (2558). *การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล. กรุงเทพมหานคร: บริษัท แก่นจันทร์การพิมพ์ จำกัด.*

พระมหาชินวัฒน์ ธมฺมเสฏฺฐ (หาญกุล). (2557). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.*

พิมพ์พรณ กักตื้ออรณ. (2556). ธรรมชาติของประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการ
ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลคันนายาว. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยเกริก.

มนทิรา มีรส. (2558). รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์การ
บริหารส่วนจังหวัด กรณีศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
พ.ศ. 2542. (2542, สิงหาคม 10). ราชกิจจานุเบกษา, 116 (63ง), 26-27.

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2556). การจัดการภาครัฐแนวใหม่. กรุงเทพมหานคร: บริษัท
ปพิธการพิมพ์ จำกัด.

วิจิต บุญสนอง. (2554). รายงานการวิจัย เรื่อง แนวทางการเสริมสร้างธรรมาภิบาลใน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลใน
เขตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.

วิโรจน์ ก่อสกุล. (2561). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวิจัยองค์การและนวัตกรรม
ในองค์กร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

สุพิน เกษาคุปต์. (2560). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวิจัยช่วยและแนวคิด
เชิงทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

สุภางค์ จันทวานิช. (2561). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 24). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน, สำนักส่งเสริมมาตรฐานจริยธรรม. (ม.ป.ป.). *ค่านิยมหลัก (Core Value) ของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง*. ค้นเมื่อ 17 กันยายน 2561 จาก

<http://www.ombudsman.go.th/10/ethical/Core%20Value>